

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Wspólne posiedzenie
Komisji Ustawodawczej (409.),
Komisji Gospodarki Narodowej (267.)
oraz Komisji Rodziny,
Polityki Senioralnej i Społecznej (181.)
w dniu 30 lipca 2015 r.

VIII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 1022, druki sejmowe nr 3288, 3632 i 3632-A).

(Początek posiedzenia o godzinie 12 minut 31)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej Mieczysław Augustyn)

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Proszę państwa, jest kworum.

Rozpoczynamy wspólne posiedzenie Komisji Ustawodawczej, Komisji Gospodarki Narodowej oraz Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej poświęcone rozpatrzeniu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw.

Czy ktoś z państwa senatorów ma uwagi co do porządku obrad? Nie widzę.

Witam bardzo serdecznie przybyłych gości. Witam panią minister, profesor Irenę Wóycicką. Witam bardzo serdecznie panią minister Elżbietę Seredyn. Witam obie panie wraz ze współpracownikami oraz wszystkich pozostałych gości.

Najpierw, ponieważ przedłożenie jest przedłożeniem prezydenckim, pozwolę sobie poprosić panią minister o bardzo syntetyczne – wszyscy mamy materiały – przedstawienie treści ustawy.

Bardzo proszę, Pani Profesor.

Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Irena Wóycicka:

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Szanowne Panie Senator i Panowie Senatorowie!

Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw, której projekt był inicjatywą legislacyjną prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, to kolejny element budowania całościowej polityki rodzinnej wspierającej dzietność w Polsce. Ustawa ta, istotny element tej polityki, dotyczy godzenia ról zawodowych i rodzinnych. Należy pamiętać, że ponad połowa dzieci w Polsce wychowuje się w rodzinach, w których oboje rodzice, a więc zarówno matka, jak i ojcowie, pracują zawodowo.

Ustawa bazuje na bardzo dobrych rozwiązaniach wprowadzonych przez parlament w 2013 r., wydłużających urlopy macierzyńskie i wprowadzających urlopy rodzicielskie; zasadniczym elementem tej ustawy są właśnie zmiany w tym zakresie. Celem ustawy jest zwiększenie elastyczności tych rozwiązań. Chodzi o to, aby rodzice mogli lepiej dostosowywać te rozwiązania do swoich kon-

kretnych potrzeb, sytuacji, wyborów dotyczących aktywności zawodowej, sposobów opieki nad dzieckiem i podziału ról w rodzinie.

Podstawowe zmiany w tej ustawie dotyczą następujących kwestii. Po pierwsze, chodzi o uproszczenie systemu urlopów z tytułu opieki nad dzieckiem poprzez włączenie dodatkowego urlopu macierzyńskiego do urlopu rodzicielskiego ze względu na jednolitość rozwiązań w przypadku obydwu rodzajów urlopu. Po drugie, chodzi o wydłużenie okresu, w jakim należy złożyć wniosek o urlop zarówno rodzicielski, jak i wychowawczy, do dwudziestu jeden dni. To pozwoli pracodawcom na lepsze planowanie i organizację pracy w przedsiębiorstwie w związku z wykorzystywaniem uprawnień rodzicielskich.

Ustawa wprowadza także pewne zmiany uelastyczniające dotychczasową formułę urlopów rodzicielskich. Przede wszystkim pozwala na wykorzystanie szesnastu tygodni urlopu rodzicielskiego nie w jednym ciągu, jak było dotychczas, a więc praktycznie do momentu ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, ale w dłuższym okresie – aż do końca roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy sześć lat. Ustawa wydłuża analogicznie okres, w jakim można wykorzystać urlop wychowawczy, również do tego samego momentu, co pozwala, że tak powiem, pokryć obydwo ma urlopami wszystkie, nazwijmy to, trudne i kluczowe, jeśli chodzi o wychowanie i opiekę nad małym dzieckiem, momenty w życiu rodzin, włącznie z rozpoczęciem przez dziecko nauki w szkole, co też jest często elementem burzącym dotychczasowy system organizacji życia domowego.

Jednocześnie, tak aby pracodawcy nie odczuwali, że tak powiem, zaburzeń związanych z możliwością wykorzystania przez pracownika części urlopu rodzicielskiego w późniejszym terminie, w ustawie redukuje się odpowiednio do tego wykorzystania liczbę części urlopu wychowawczego przysługującego danej osobie – nie długość urlopu wychowawczego, tylko liczbę części – jeżeli wykorzystuje ona w tym czasie urlop rodzicielski.

Ustawa wprowadza również zasadę proporcjonalnego wydłużania wymiaru urlopu w przypadku łączenia urlopu rodzicielskiego z pracą w niepełnym wymiarze czasu. Dotychczas długość tego urlopu nie ulegała zmianie. Bez względu na wielkość etatu... W tej chwili ta długość będzie proporcjonalnie się wydłużać, co powinno zachęcić rodziców do częstszego korzystania z tej możliwości. W sytuacji, kiedy urlop łączony będzie z pracą w wymiarze pół etatu, długość tego urlopu będzie mogła zostać wydłużona do

sześćdziesięciu czterech tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka i sześćdziesięciu ośmiu tygodni w przypadku ciąży mnogiej.

Ustawa reguluje również kwestie dotyczące włączenia ojców w system urlopów rodzicielskich. Dotychczas, w przypadku kiedy rodzice dziecka mieli różne tytuły ubezpieczeń, a mianowicie na przykład matka miała ubezpieczenie z tytułu bycia pracownikiem, a ojciec był ubezpieczony z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej lub na odwrót, ojcowie nie mieli uprawnień do wymieniając się z matkami takimi urlopami. Regulacja dotycząca włączenia ojców została w tej chwili wprowadzona, a więc to, co dotyczyło większości świadczeniobiorców, będzie teraz dotyczyło także rodziców, którzy mają różne tytuły ubezpieczeń.

W ustawie podnosi się również wiek dziecka z roku do dwóch lat... wydłuża się okres, w którym możliwe byłoby wykorzystanie urlopu ojcowskiego, do ukończenia przez dziecko dwóch lat, co podyktowane jest faktem... W dotychczasowym systemie urlop ojcowski niejako nakładał się na urlop rodzicielski, a więc niemożliwe było wydłużenie całego okresu opieki nad dzieckiem właśnie z tego względu, że te okresy się na siebie nakładały. Mamy nadzieję, że wprowadzenie tego podwyższonego wieku będzie skutkowało tym, że ojcowie – co zresztą jest już widoczne – dosyć chętnie, jeszcze chętniej będą korzystać z przysługujących im uprawnień, jeśli chodzi o urlopy ojcowskie.

Ponadto ustawa w nowy sposób reguluje sposób wykorzystania dwóch dni wolnych na opiekę nad dzieckiem do lat czternastu – to był postulat wielu środowisk rodzicielskich. Mianowicie możliwe będzie wykorzystanie tych dwóch dni również w wymiarze godzinowym, a nie tylko w wymiarze pełnego dnia, jak było dotychczas. I to są, Panie Przewodniczący, w skrócie, zasadnicze zmiany.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję bardzo.

A więc wykonujemy to, co zostało zapowiedziane, kiedy wprowadzana była ta duża reforma. A zapowiadaliśmy, że będziemy obserwować, będziemy doskonalić narzędzia. I to jest właśnie taki krok.

Proszę o opinię Biuro Legislacyjne. Macie ją państwo przed sobą, tak że prosiłbym tylko o syntetyczne jej przedstawienie. Wszyscy mamy tę opinię przed sobą.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Maciej Telec:

Dziękuję bardzo.

Nie będę rozwijał tematu, bo wszystko jest opisane szczegółowo w opinii. Chodzi o to, że jedną z istotnych zmian wprowadzonych nowelą jest wprowadzenie możliwości, aby część urlopu macierzyńskiego niewykorzystaną przez pracownicę mógł wykorzystać pracownik inny członek rodziny. Obecnie taką możliwość ma wyłącznie pracownik ojciec wychowujący dziecko. Chodzi o to, aby pracownik inny członek rodziny został objęty szczególną ochroną przed rozwiązaniem stosunku pracy na analogicz-

nych zasadach, jakie obowiązują obecnie w przypadku pracownicy i ojca wychowującego dziecko korzystających z tego urlopu. Dziękuję bardzo.

(*Senator Piotr Zientarski:* Dziękuję.)

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję.

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Proszę państwa, rozpoczynamy dyskusję.

Kto z państwa chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Są dwa zgłoszenia, pana senatora Michalskiego i pana senatora przewodniczącego.

Bardzo proszę.

Senator Jan Michalski:

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Moje pytania i wątpliwości dotyczą bardzo niewielkiej kwestii opisanej w ustawie. Chodzi mi o modyfikację art. 179¹. Mam pytanie, czy nie obawiają się państwo, że instrument, który czyni wykorzystanie urlopu rodzicielskiego bardziej elastycznym, nie spowoduje pewnych kłopotów po stronie pracodawcy. Dotychczas matka lub ojciec, wybierając się na urlop rodzicielski, zaznaczali, że będzie to dotyczyło połowy roku albo dłuższego okresu. W tej chwili pracodawca nie jest do końca pewien – i tego dotyczy moja wątpliwość – czy będzie mógł zorganizować sobie pracę z wkładu, uzupełnić brakujące miejsce w taki sposób, że będzie mógł dać pracę przez dłuższy czas innej osobie, zatrudnionej na przykład na zastępstwo. To jest jedno pytanie.

I drugie pytanie. Dlaczego ustawa ma wejść w życie z dniem 2 stycznia 2016 r., a nie z dniem 1 stycznia? Myślę, że to jest troszeczkę... Można by było zrobić sobie *surprise* noworoczny, gdyby ustawa wchodziła w życie od początku roku. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję.

Pan senator przewodniczący Zientarski również prosił o głos.

Senator Piotr Zientarski:

Proszę państwa, te wątpliwości, jak myślę, za chwilę zostaną wyjaśnione. Nie ma innych zdecydowanych głosów... W związku z tym składam wnioski o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Posłuchajmy wyjaśnień.

Pani Minister, bardzo proszę.

Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Irena Wóycicka:

A więc jeśli chodzi o pytanie pana senatora... Panie Senatorze, dotychczas też tak było, to znaczy od wejścia w życie ustawy wprowadzającej urlopy rodzicielskie rodzi-

ce mogli wymieniać się między sobą urlopami. Minimalna długość urlopu wynosiła osiem tygodni. Po ośmiu tygodniach, jeśli wniosek był złożony na osiem tygodni, pracodawca nie wiedział, czy pracownik lub pracownica wróci do pracy, czy też będzie kontynuować urlop, a jeżeli wróci, to czy ojciec dziecka nie wykorzysta tego urlopu. Tak że ta sytuacja niepewności, jak pan senator powiedział, panowała dotychczas. Ustawa tylko i wyłącznie dopełnia tę możliwość wymienności pomiędzy rodzicami, pozwalając na wymiennosc urlopów również pomiędzy rodzicami, którzy mają różne tytuły ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa, a mianowicie takie, że jedno jest ubezpieczone jako pracownik, a drugie jako osoba prowadząca działalność pozarolniczą. Tak że tu nic nowego nie zostało wprowadzone, tylko niejako uzupełnione o dotychczasowy, można powiedzieć...

(*Głos z sali: ...katalog.*)

...o dotychczasowy katalog, że tak powiem, możliwych wymienności.

Jeśli chodzi o termin wprowadzenia w życie tych przepisów, to może poproszę panią dyrektor Tyśkiewicz-Mazur z Kancelarii Prezydenta o odpowiedź.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Bardzo proszę, Pani Dyrektor.

Zastępca Dyrektora Biura Polityki Społecznej w Kancelarii Prezydenta RP Anna Tyśkiewicz-Mazur:

Termin wynika z tego, że musieliśmy skorelować dwie nowelizacje, to znaczy tę naszą nowelizację, nad którą państwo obecnie procedujecie, z ustawą wprowadzającą świadczenie rodzicielskie w wysokości 1 tysiąca zł. Ta ustawa, która została przyjęta, wchodzi w życie...

(*Głos z sali: ...1 stycznia.*)

...tak, 1 stycznia. Musieliśmy po prostu doprowadzić do takiej sytuacji, że w pierwszej kolejności wejdzie w życie ustawa wprowadzająca świadczenie rodzicielskie, a dopiero później nasza ustawa. Chodziło o to, aby te przepisy po prostu się nie przykrywały.

(*Senator Jan Michalski: Rozumiem.*)

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

A więc rok zaczniemy dwoma prezentami, pierwszym na pierwszego, drugim na drugiego.

(*Rozmowy na sali*)

Pan przewodniczący Jurcewicz.

Senator Stanisław Jurcewicz:

Pani Minister, ja chciałbym zapytać, czy w trakcie opracowania tej ustawy były jakieś opinie pracodawców, a jeśli tak, to jakie.

I druga sprawa. Gratuluję tej ustawy. Szkoda, że jak miałem trójkę małych dzieci, to nie było takich ustaw. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Proszę bardzo o odpowiedź, Pani Minister.

Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Irena Wóycicka:

Panie Senatorze, Kancelaria Prezydenta bardzo długo pracowała nad tą ustawą, współpracując zarówno z organizacjami reprezentującymi pracodawców, związkami zawodowymi, jak i środowiskami rodzicielskimi, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk pracodawców. Dokonałiśmy w porównaniu z pierwszymi założeniami ustawy, będącej jeszcze przed oficjalnymi konsultacjami, wielu zmian. Dotyczyły one między innymi tych dwudziestu jeden dni. Chodziło o to, aby to było akceptowane przez pracodawców. Ostatecznie, że tak powiem, ta ustawa jest pewnym kompromisem w pracach między kancelarią a środowiskiem pracodawców...

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

...No i środowiskami politycznymi. Bo jeśli ktoś obserwowal, jak głosował Sejm... No, widać było niemalże całkowitą zgodę na te rozwiązania.

Czy jeszcze ktoś chciałby zabrać głos? Nie.

Padł wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Kto z pań, panów senatorów jest za przyjęciem tego wniosku? Proszę o podniesienie ręki. (19)

Kto jest przeciw? (0)

Czy ktoś się wstrzymał? (1)

Stwierdzam, że ustawa została przyjęta.

Zwykle u nas, w komisji rodziny, sprawami kodeksu pracy zajmował się pan senator Michalski, to on prezentował stanowisko komisji.

Czy macie państwo inne kandydatury? Czy ta budzi sprzeciw? Nie widzę.

Wobec tego pan senator Michalski będzie prezentował stanowisko połączonych komisji.

Dziękuję państwu, dziękuję naszym gościom.

Zamykam posiedzenie.

(*Senator Piotr Zientarski: Posiedzenie Komisji Ustawodawczej o godzinie 13 w tej sali.*)

Komisja Ustawodawcza będzie obradować w tej sali wspólnie z naszą komisją, rodziny i polityki społecznej, tak że my tu zostajemy.

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii